

سیاست‌ها و برنامه‌های کلان بخش فضای کشور

بازه زمانه ۱۴۰۱ تا ۱۴۱۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سند سیاست و برنامه های کلان بخش فضایی کشور که در
تاریخ ۱۰/۱۴/۱۴۰۱ به تصویب شورای عالی فضایی
رسیده است، برای اجرا ابلاغ می شود.

سید ابراهیم رئیسی

رئیس جمهور و رئیس شورای عالی فضایی

اللَّهُ أَكْرَمُ

سیاست‌ها و برنامه‌های کلان بخش فضایی کشور

۳	چشم‌انداز
۳	ماموریت‌های کلان
۵	اهداف کلان
۸	سیاست‌های کلان
۱۰	اقدامات کلان
۱۲	ساز و کارهای اجرایی‌سازی سند

سیاست‌ها و برنامه‌های کلان بخش فضایی کشور

بازه زمانی ۱۴۰۱ تا ۱۴۱۰

چشم‌انداز

سرآمدی در توسعه فناوری فضایی بومی در منطقه و افزایش بهره‌مندی شهروندان، کسب‌وکارها و دولت از خدمات و فناوری‌های فضاپایه به عنوان جزء جدایی‌ناپذیری از فعالیت‌های روزمره.

ماموریت‌های کلان

- ایفای نقش قطب منطقه‌ای در توسعه فناوری‌های فضایی و ارائه خدمات پرتاب‌های فضایی با اتکا بر توسعه توانمندی‌های بومی؛
- طرح‌ریزی و اجرای ماموریت‌های فضایی در راستای بهره‌مندی شهروندان، کسب و کارها، دستگاه‌های اجرایی و حاکمیت از فناوری‌های به‌روز و کارآمد؛
- تامین نیازمندی‌های کشور در حوزه زیرساخت‌ها و خدمات فضایی با هدف کاهش ریسک خدمات، تضمین مزیت‌ها و رفع گلوگاه‌ها؛
- توسعه بسترهای لازم در ارائه و استفاده از کاربردها و خدمات فضایی به‌روز، کارآمد و قابل رقابت در سطح منطقه؛

- توسعه متوازن زنجیره ارزش صنعت فضایی با رویکرد ارتقای شاخص‌های تجاری و اقتصادی بخش فضایی کشور؛
- ایجاد و توسعه ابزارهای قانونی، مقرراتی و ساختاری در راستای جذب و بکارگیری منابع مالی و فنی در جهت ارتقای بخش فضایی کشور با تاکید بر بهره‌مندی از قابلیت‌های بخش خصوصی دانش‌بنیان؛
- گسترش متوازن دانش، علوم و اکتشافات فضایی در کشور.

اهداف کلان

- بومی‌سازی و تثبیت فناوری‌های فضایی مورد نیاز جهت طراحی، ساخت، پرتاب و بهره‌برداری عملیاتی ماهواره سنجش از دوری اپتیکی با وضوح تصویر بهتر از ۵ متر چندطیفی و ۲.۵ متر تک‌طیفی در کلاس و استانداردهای جهانی؛
- بومی‌سازی و تثبیت فناوری‌های فضایی مورد نیاز جهت طراحی، ساخت، پرتاب و بهره‌برداری عملیاتی ماهواره سنجش از دوری راداری با وضوح تصویر بهتر از ۱۰ متر در کلاس و استانداردهای جهانی؛
- حضور عملیاتی در مدار زمین‌آهنگ و بومی‌سازی فناوری‌های مورد نیاز جهت طراحی، ساخت، پرتاب و بهره‌برداری ماهواره مخابراتی در این مدار با هدف پوشش نیازهای ارتباطی کشور؛
- بومی‌سازی فناوری‌های کلیدی و صنعتی‌سازی منظومه‌های ماهواره‌ای مدار پایین و سامانه کمک‌ناوبری محلی فضاپایه؛
- توسعه علوم، اکتشافات و زیست فضایی بر اساس طراحی، ساخت و پرتاب محموله‌های اکتشافی و حامل موجود

- زنده جهت اشراف و تسلط بیشتر بر قلمرو فضا و تکمیل زنجیره علوم، فناوری‌ها و خدمات فضایی؛
- عملیاتی نمودن فناوری‌های فضایی اکتساب‌شده طی برنامه‌های فضایی قبلی کشور به عنوان یک راهکار میان‌بر در جهت تامین حداکثری نیازهای فضایی کشور؛
 - توسعه، تثبیت توانمندی، ارتقای قابلیت اطمینان و مزیت‌سازی در پرتاب محموله‌های مورد نیاز به مدارات مختلف عملیاتی؛
 - توسعه و تکمیل زیرساخت‌های توسعه فناوری، تجمیع، آزمون، پرتاب و بهره‌برداری از ماهواره‌های تحقیقاتی و عملیاتی مورد نیاز به منظور کاهش ریسک‌های مأموریت‌ها و ارتقای نرخ موفقیت در انجام مأموریت‌ها از طریق سرمایه‌گذاری دولتی؛
 - احداث پایگاه ملی پرتاب‌های فضایی جهت دستیابی به طیف گسترده‌ای از مدارات اعم از خورشیدآهنگ و زمین‌آهنگ؛
 - توسعه و شبکه‌سازی ایستگاه‌های زمینی چند منظوره جهت کنترل ماهواره و بهره‌برداری از داده‌های فضایی؛
 - ارتقای پلتفرم و ایجاد سازوکارهای اشتراک‌گذاری و پردازش داده‌های فضایی به منظور دسترسی مشترک بیشتر به تصاویر ماهواره‌ای با دقت بالا؛

- توسعه کاربردهای فضاپایه در حوزه‌های راهبردی کشور؛
- توسعه خدمات فضاپایه در حوزه‌های کشاورزی، معدن، هواشناسی، مدیریت بحران و بلایای طبیعی، نفت و گاز و انرژی، مدیریت شهری، محیط زیست، اینترنت اشیا، ارتباط مناطق دور افتاده و صعب العبور و ...؛
- افزایش پنج برابری سهم اقتصاد فضاپایه از تولید ناخالص ملی کشور و حضور در بازارهای بین‌المللی؛
- توسعه کسب‌وکارهای بالادستی، میان‌دستی و پایین‌دستی زنجیره ارزش فضایی؛
- حفاظت و حراست حداکثری از دارایی‌ها و حقوق گذشته، حال و آینده فضایی کشور.

سیاست‌های کلان

- برنامه‌ریزی متمرکز و راهبردی یکپارچه و اولویت‌محور اجرای برنامه‌های فضایی؛
- توسعه و تکمیل زیست‌بوم نوآوری فضایی کشور به منظور بهره‌گیری حداکثری از ظرفیت‌های غیردولتی و خصوصی؛
- فعال‌سازی و تجمیع تقاضای خدمات فضاپایه و تسهیل افزایش ضریب نفوذ فناوری فضایی در سایر حوزه‌های راهبردی کشور؛
- تقاضا محوری در برنامه‌های توسعه فناوری فضایی با هدف توسعه کاربردها و بهره‌مندی اقتصادی؛
- نگاه به آینده تحولات صنعت فضایی همزمان با برنامه‌ریزی برای رفع نیازهای راهبردی کشور؛
- ارتقای توانمندی در فناوری‌های فضایی با اولویت فناوری‌های کلیدی؛
- ارزان‌سازی، چابک‌سازی و تسریع در اجرای ماموریت‌های فضایی؛
- حفظ پایداری و پرهیز از افت‌وخیز در روند اجرای برنامه‌های فضایی کشور؛
- توسعه علوم فضایی در جهت اشراف و تسلط بیشتر بر قلمرو فضا و تکمیل زنجیره علوم، فناوری‌ها و خدمات فضایی؛

- رشد و ارتقای مستمر و هدفمند عملکرد زنجیره ارزش صنعت فضایی کشور؛
- شکل‌گیری نهادهای کارآمد، توانمند و دانش‌بنیان غیردولتی و خصوصی در توسعه بومی اقلام فضایی دارای مزیت؛
- بهره‌برداری اثربخش و مزیت‌ساز از تمامی ظرفیت‌های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی در رشد زنجیره ارزش بخش فضایی کشور؛
- بسترسازی نقش‌آفرینی در زنجیره تامین بین‌المللی صنعت فضایی با هدف توسعه بازار جهانی برای فناوری‌های بومی اکتساب‌شده؛
- اتکا بر حداکثر توانمندی‌های بومی دارای مزیت در راستای تأمین نیازمندی‌ها و توسعه کاربری‌های بخش فضایی با لحاظ منافع ملی؛
- مولدسازی و عملیاتی‌سازی حداکثری فناوری‌های بومی توسعه‌یافته با تاکید بر مشارکت حداکثری بخش خصوصی دانش‌بنیان.

اقدامات کلان

- پایش مستمر و شناسایی دقیق و واقع‌بینانه وضعیت موجود صنعت فضایی: بازیگران، توانمندی‌ها و دستاوردها؛
- تعیین و احتمالاً بازتعریف نقش و ارتباط هر یک از بازیگران صنعت فضایی؛
- نیازسنجی در بخش بهره‌برداری و تعیین اولویت‌ها و پیش‌نیازها؛
- تدوین نقشه‌راه و برنامه عملیاتی برای رسیدن به هر یک از اولویت‌ها؛
- تامین، تکمیل، به‌روزرسانی و اشتراک‌گذاری زیرساخت‌ها؛
- تامین، تکمیل و به‌روزرسانی زیرساخت‌های جذب و به‌کارگیری سرمایه انسانی دانشی و متخصص؛
- اولویت‌دهی به نقش‌آفرینی بخش خصوصی دانش‌بنیان همراه با ایجاد فضای رقابتی و توسعه بازار؛
- استقرار نظام نظارت و ارزیابی شفاف و راهبردی فعالانه روند پیشرفت برنامه‌ها و پروژه‌ها؛
- ارتقای اثربخشی و به‌روزرسانی سازوکارهای ارتباطات بین‌المللی؛
- آینده‌پژوهی، رصد تحولات و استفاده مقتضی و متناسب از فناوری‌های نوین؛

- چابک‌سازی روال‌ها و ساختارهای قانونی موجود و تفویض اختیارات قانونی مقتضی؛
- تامین دارایی‌های مولد فضایی از طریق مشارکت بین‌المللی و تعریف پروژه‌های مشترک با کشورهای همسو.

سازوکارهای اجرای سند

دبیرخانه شورای عالی فضایی، مکلف است در بازه زمانی شش ماهه از تاریخ تصویب و ابلاغ این سند، نقشه راه، برنامه عملیاتی، برنامه زمانبندی اجرایی سازی آن و نقش و مسئولیت‌های هر یک از دستگاه‌های اجرایی را در تعامل با سازمان برنامه و بودجه کشور، تدوین و به شورای عالی فضایی ارائه نماید.

سازمان فضایی ایران با همکاری سازمان برنامه و بودجه کشور، مکلف است برنامه‌های مصوب را در دستور کار هر یک از دستگاه‌ها و نهادهای مرتبط قرار داده و روند پیشرفت آن را به صورت مستمر پیش نماید.

کلیه دستگاه‌های اجرایی که بر اساس وظایف ذاتی خود در اجرایی شدن سیاست‌ها، اقدامات و برنامه‌های مندرج در این سند دارای نقش هستند مکلفند با هماهنگی با سازمان فضایی ایران، تدابیر قانونی و مقرراتی لازم را جهت تحقق حداکثری آن اتخاذ نمایند.

دبیرخانه شورای عالی فضایی، مکلف است در بازه‌های زمانی سه‌ماهه، گزارش پیشرفت تحقق اهداف و برنامه‌های مندرج در این سند را به اعضای شورا ارائه نماید.

پیشنهادات مرتبط با بازنگری و به‌روزرآوری اهداف و برنامه‌های مندرج در این سند، توسط هر یک از اعضا به دبیرخانه شورا قابل ارائه بوده و پس از بررسی و تأیید در این دبیرخانه، به شورا ارائه می‌گردد.